

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 23CoP/10/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7121204465
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miloš Kolek
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:7121204465.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miloša Koleka a členiek senátu JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a JUDr. Zuzany Biščákovej, vo veci navrhovateľky Z. F., nar. XX.X.XXXX, A. V. Č.. X, K., proti osobe oprávnenej z vyživovacej povinnosti W. F., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom A. Č.. XX, K.J., C..Č.. K. Č.. X, K., právne zastúpenému JUDr. Dušanom Antolom, advokátom Advokátskej kancelárie, Krivá č. 23, Košice, o zrušenie vyživovacej povinnosti, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Mestského súdu Košice č.k. 16Pc/44/2021-285 zo dňa 9.10.2023, takto

rozhodol:

- Potvrďuje rozsudok.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol návrh na zrušenie vyživovacej povinnosti navrhovateľky vo vzťahu k jej plnoletému synovi, určenej rozsudkom Okresného súdu Košice I zo dňa 22.5.2020 v konaní pod sp.zn. 16Pc/13/2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 8Co/54/2020-122 zo dňa 29.9.2021, v zmysle ktorého navrhovateľka je povinná prispievať na výživu odporcu od 21.10.2019 sumou 100,-Eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám odporcu. Rozsudok Okresného súdu Košice I zo dňa 22.5.2020 nadobudol právoplatnosť 18.11.2021.

2. Na podklade vykonaného dokazovania, za aplikácie ustanovení § 157 zákona č. 161/2015 Civilný mimosporový poriadok (CMP) v spojení s § 62 ods.1,2 a § 78 zákona č. 36/2005 Z.z., súd v dôvodoch rozhodnutia konštatoval, že oprávnený je naďalej odkázaný na výživu svojich rodičov. Oprávnený nie je schopný sa sám živiť, teda riadne sa zamestnať a samostatne dosahovať pravidelný mesačný príjem, ktorým by bol schopný uspokojovať svoje potreby a zároveň jeho príjem, ktorým je invalidný dôchodok aktuálne vo výške 308,-Eur mesačne, nepokryje všetky jeho nevyhnutné mesačné náklady spojené s bývaním, stravou, liekmi a pod.

3. Súd pri tom poukázal na lekárske posudky o invalidite oprávnenému stanovenú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou o 60 %, prečo sa považuje za osobu invalidnú. Zároveň bolo oprávnenému odporučené vykonávať prácu len v prostredí bez zvýšenej psychickej a fyzickej záťaže a bez hmotnej zodpovednosti podľa dosiahnutého vzdelania a pracovných zručností. Podľa vyjadrenia strednej školy, ktorú navštevoval, nie je schopný samostatne vykonávať činnosti robotníckeho povolania. Výsledná invalidita vznikla od narodenia, stále trvá a nie je predpoklad, že stav ľahkej mentálnej retardácie s IQ 57 sa do budúcnosti zlepší, preto tento stav možno považovať za stav trvalý, nemenný. Vzhľadom na tento stav oprávneného sú jeho možnosti uplatniť sa v pracovnom živote a zaradiť sa aspoň čiastočne do pracovného procesu a prostredia značne obmedzené, priam znemožnené. Aktuálne trh práce nemá vytvorené pracovné pozície v kontexte jeho zdravotného

postihnutia, miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, miery funkčnej poruchy. Súd z hľadiska možnej zmeny pomerov vzal do úvahy ďalej pomery, z ktorých sa vychádzalo pri poslednej úprave výšky výživného v konaní vedenom Okresným súdom Košice I pod sp. zn. 16Pc/13/2019. Preukázané pomery navrhovateľky nie sú také, aby neumožňovali matke naďalej podporovať svojho trvale mentálne postihnutého syna určeným výživným bez ohrozenia uspokojovania svojich potrieb. Na potrebách oprávneného sa majú podieľať obaja rodičia, nielen matka. Matka sa okrem platenia výživného na potrebách oprávneného syna nijako inak nepodieľa, nie sú v kontakte.

4. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie navrhovateľka, ktorá navrhovala zmenu rozsudku a zrušenie jej vyživovacej povinnosti vo vzťahu oprávnenému plnoletému synovi z dôvodov podľa § 365 ods.1 písm. f/, h/ CSP. V dôvodoch trvala na tom, že preukázane došlo na strane oprávneného k zmene pomerov, keďže dňa 10.6.2021 ukončil sústavnú prípravu na povolanie vykonaním záverečnej skúšky a dosiahnutím výučného listu. Získal tým všetky predpoklady na uplatnenie sa v pracovnom pomere v ním vyštudovanej oblasti a získal plnohodnotnú schopnosť sa živiť. Nie je pri tom podstatné, či v skutočnosti oprávnený do pracovného pomeru nastúpil alebo sa zaevidoval ako uchádzač o zamestnanie. Vyradením z evidencie, podľa odvolateľky, oprávnený deklaroval, že si prácu hľadať nechce a nepotrebuje. Okamihom zaevidovania sa oprávneného do evidencie uchádzačov o zamestnanie muselo dôjsť k zániku vyživovacej povinnosti. Zaevidovaním oprávnený preukázal, že je schopný sám sa živiť. Že oprávnený nemohol nájsť vhodnú prácu, nemožno klásť na ťarchu povinnej osobe a prenášať na ňu zodpovednosť za aktuálne potreby pracovného trhu. Odvolateľka poukázala na svoju aktuálnu situáciu, keď je na jej príjem vedená exekúcia a spláca dlh z roku 2017. Aktuálnu životnú úroveň oprávneného považuje za prevyšujúcu životnú úroveň jej ako povinnej osoby. Býva v byte svojich rodičov a zabezpečuje starostlivosť o svoju ťažko chorú matku po návrate z práce, počas víkendov a sviatkov. Poukázala tiež na svoj zdravotný stav a dlhoročné ortopedické problémy, tiež anémiu.

5. Krajský súd v Prešove, ako súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 2 ods. 1 a § 3 ods.5 písm. c/ CMP, preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, vrátane konania, ktoré mu prechádzalo, a zistil, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, pričom odvolanie navrhovateľky vyhodnotil ako nedôvodné.

6. Napadnutému rozsudku v predmetnom konaní predchádzal rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 19.1.2022, zrušený uznesením Krajského súdu v Košiciach č.k. 8Co/15/2022-105 zo dňa 18.10.2022, ktorým bola vec zároveň vrátená okresnému súdu na doplnenie dokazovania vo vzťahu k možnostiam uplatnenia sa oprávneného na pracovnom trhu a jeho schopnostiam sám sa živiť.

7. Odvolací súd, vychádzajúc zo súdom prvej inštancie zisteného skutkového stavu po jeho doplnení, zhodujúc sa so závermi súdu a rozhodnutím v celom rozsahu, vrátane dôvodov, v sumare poukazuje na osobnú situáciu oprávneného, ktorý je v relevantnom období pre posúdenie možností a schopností sám sa živiť plnoleté mentálne postihnuté dieťa, v opatrovníckej starostlivosti svojho otca za pomoci starej mamy, poberajúce čiastočný invalidný dôchodok a je osobou uznanou invalidnou, pričom invalidita vznikla od narodenia, s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 60 %. Objektívna nemožnosť dieťaťa živiť sa pre nedostatok telesných, zmyslových alebo duševných schopností nemôže byť na ťarchu tohto dieťaťa a aj po priznaní sociálnych dávok má stále právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov a právo požadovať od nich výživné, čo je garantované sekundárne aj v čl. 36 ods. 1 a čl. 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd (Nález Ústavného súdu ČR zo dňa 13.3.2013 sp.zn. I. ÚS 2306/12 zo dňa 13.3.2013, Nález Ústavného súdu ČR zo dňa 13.3.2013, sp.zn. I. ÚS 1996/12 zo dňa 24.7.2013).

8. Podľa vyjadrenia riaditeľky Odborného učilišťa B. školy v K., ktorú oprávnený navštevoval, tento absolvovaním štúdia získal nižšie stredné odborné vzdelanie v učebnom odbore Y. prevádzka so zameraním na prípravu, skladovanie a predaj tovaru a bol pripravený pod odborným dohľadom zvládnuť činnosti pracovníkov s kvalifikáciou robotníckeho povolania, súvisiace s výkonom práce v danom odbore, pričom samostatne nie je schopný vykonávať činnosti robotníckeho povolania. Výučný list získal dňa 10.6.2021. Oprávnený ako uchádzač o zamestnanie od 1.9.2021 do 18.7.2022 s úradom spolupracoval, preukázane si zamestnanie hľadal napríklad v pracovných pozíciách čašník, realizácia a údržba záhrad. Príjem oprávneného predstavuje dávka dôchodkového poistenia - invalidný dôchodok mesačne v priznanej sume 249,- Eur v roku 2022, v sume 278,40 Eur a 308,- Eur v roku 2023. Mesačné výdavky oprávneného znáša od doby rozvodu manželstva otec oprávneného a zároveň opatrovník. Súdom

oslovené pracovné agentúry, vrátane agentúry podporovaného zamestnávania potvrdili, že možnosť zamestnania sa oprávneného za daných podmienok je prakticky nereálna.

9. Na druhej strane, vzhľadom na posudzovaný príjem matky v rozhodnom období, hoci výživným vo výške 100,- Eur mesačne nebudú pokryté všetky potreby oprávneného, osobné a finančné možnosti povinnej matky - navrhovateľky neumožňujú stanoviť vyššie výživné. Pri rozhodovaní o výživnom sú rozhodujúce nielen potreby vyživovanej osoby, ale aj možnosti a schopnosti povinnej osoby.

10. K námietkam navrhovateľky odvolací súd opätovne zdôrazňuje nutnosť nazerania na vyživovaciu povinnosť rodiča cez oprávnený subjekt, ktorým je v danom prípade plnoletý syn so zdravotným znevýhodnením, ktoré obmedzujúcim spôsobom zužuje jeho možnosti viesť plnohodnotný život v každom ohľade a konkrétne vysoko minimalizuje jeho možnosť zapájať sa samostatne do pracovného procesu nielen na úrovni regionálneho, resp. profesne špecializovaného pracovného trhu, ale z dôvodu takmer úplnej absencie špeciálnych pracovných príležitostí, zohľadňujúcich zdravotný hendikep za súčasnej nutnosti odborného dohľadu. Vzhľadom na uvedenú pracovnú prognózu, len samotná namietaná skutočnosť, že oprávnený dňa 10.6.2021 ukončil sústavnú prípravu na povolanie vykonaním záverečnej skúšky a dosiahnutím výučného listu, na zrušenie vyživovacej povinnosti za daných okolností nestačí a pre zánik vyživovacej povinnosti bez ďalšieho posudzovania nie je relevantné ani zaevidovanie sa oprávneného do evidencie uchádzačov o zamestnanie.

11. O zrušení vyživovacej povinnosti v tomto prípade by bolo možné uvažovať vtedy, ak by príjem oprávneného z invalidného dôchodku (a prípadných súvisiacich dávok) bol dostatočný na krytie všetkých jeho potrieb alebo ak by sa situácia na trhu práce zmenila tak, že by umožnila trvalé zamestnanie osôb so znevýhodnením, aké má oprávnený za odmenu umožňujúcu krytie všetkých potrieb takejto osoby.

12. Odvolací súd po preskúmaní odvolaní napadnutého rozsudku konštatuje, že okresný súd dostatočne zistil skutkový stav veci, a vec aj správne právne posúdil. Za daného stavu odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok v jeho meritórnej časti ako vecne správny postupom podľa § 387 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP.

13. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 CSP a § 52 CMP. Ustanovenie § 52 CMP je všeobecným pravidlom rozhodovania o trovách konania v konaniach vedených podľa ustanovení CMP. Ak CMP ustanovuje inak ako napr. v ustanoveniach § 53 až 55, možno sa od tohto všeobecného pravidla odchyliť. V danom prípade nie sú dané dôvody na rozhodnutie podľa iných ustanovení CMP.

14. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 44 CMP rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).